

เปรียบเทียบการพัฒนาการเรียนรู้และความคงทน วิชานาฏศิลป์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง

Comparison of Learning Development and Durability between DVD
Media and Teachers in Dancing Art of the Fourth Elementary Students

อัญญาดา คำลือ¹

อัญชลี ทองเฒ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบการพัฒนาการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติท่ารำ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) เปรียบเทียบความคงทนหลังการเรียนรู้เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ 3) เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนการเคหะท่าทราย 2) สื่อวีดิทัศน์ วิชานาฏศิลป์ไทย เรื่องภาษาท่า 3) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติภาษาท่าหลังการใช้สื่อวีดิทัศน์และผู้สอนจริง 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์และผู้สอนจริง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และ t-test for Independent ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติท่ารำ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ผลการเปรียบเทียบความคงทนในการปฏิบัติท่ารำ วิชานาฏศิลป์ เรื่องภาษาท่า หลังการเรียนรู้ โดยใช้สื่อ วีดิทัศน์กับผู้สอนจริง การใช้สื่อวีดิทัศน์มีความคงทนกว่าผู้สอนจริง 3) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ ภาพรวมของความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) และโดยใช้ผู้สอนจริง ภาพรวมของความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$)

คำสำคัญ : พัฒนาการเรียนรู้และความคงทน, วิชานาฏศิลป์ และสื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง

¹ นักศึกษาลัทธิศาสตร์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพาจันทบุรี

² ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักสูตร ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพาจันทบุรี

Abstract

The objectives of this experimental research were; 1. Compare learning and skill development in dancing postures and dancing technical terms in Dancing Art between DVD media and teachers of the fourth elementary students, 2. Compare durability of dancing postures in Dancing Art after learning, and 3. Compare students' satisfaction towards the learning of dancing postures and dancing technical terms in Dancing Art. The research instruments were composed of; 1. Lesson plan in dancing postures in Dancing Art of the fourth elementary students, Kankheha Thasai School, 2. DVD media on dancing postures in Dancing Art, 3. Evaluation form after dancing practice by DVD media and teachers, and 4. Evaluation form for students' satisfaction in learning dancing postures in Dancing Art between DVD media and teachers. The data were analyzed by percentile, mean, standard deviation and t-test. The results of the study found that: 1. The performance ability in dancing postures from learning with DVD media and teachers was different with a statistically significant figure at 0.05, 2. The performance in dancing postures from learning with DVD media was more durable than with teachers, and 3. The students' satisfaction towards learning dancing with DVD media was in the highest level ($\bar{X} = 4.40$) while the satisfaction towards learning with the teachers was in the high level ($\bar{X} = 4.06$).

Keywords: Learning Development and Durability, Dancing Art, DVD Media and Teachers

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ยุคปัจจุบันสังคมกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านวิทยาการ และ เทคโนโลยี ประกอบกับกระแสโลกาภิวัตน์แห่งโลกไร้พรมแดน เป็นผลกระทบต่อสังคมไทยหลายๆด้าน โดยเฉพาะวัฒนธรรมไทย เนื่องจากเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าและเข้ามามีบทบาท ทำให้มนุษย์สามารถรับรู้ข่าวสารและสามารถแสวงหาสิ่งที่ต้องการรู้ได้มากขึ้น จึงทำให้เกิดค่านิยมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตจึงมีสิ่งแปลกใหม่เพิ่มขึ้น เช่น การแต่งกาย กิริยามารยาท การสื่อสาร เป็นต้น จึงทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมค่อยๆหายไป ดังนั้น ไม่ว่าสังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ต้องอนุรักษ์ไว้ เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดความเป็นชาติ และวัฒนธรรมอีกด้านหนึ่งต้องดำรงรักษาไว้ต่อการสืบทอดและสามารถเรียนรู้ควบคุมประวัติศาสตร์ชาติได้เป็นอย่างดี นั่นคือ นาฏศิลป์ไทย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ

อรรจวรรณ บรรจงศิลป์ (2545) กล่าวว่า นาฏศิลป์ไทย ถือเป็นศาสตร์ทางศิลปะที่สำคัญยิ่ง ซึ่งเป็นรูปแบบของการแสดงที่มีลีลาอันอ่อนช้อยงดงาม แสดงถึงความประณีต ความรัก

สวรั้งามแฝงด้วยจินตนาการและศิลปะอันละเอียดอ่อนของคนไทย และแสดงถึงความเป็นอารยธรรมอันรุ่งเรือง ความมั่นคงของชาติที่ได้สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่โบราณกาล นาฏศิลป์ มีคุณค่า ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและยังแสดงถึงอารยธรรมที่รุ่งเรืองอีกด้วย นอกจากนี้ นาฏนาฏศิลป์ยังมีประโยชน์สำหรับผู้ที่ได้เรียนรู้ เพราะว่าการเรียนนาฏศิลป์เป็นส่วนหนึ่งของการใช้วิถีหลายส่วนของร่างกายในการเคลื่อนไหว จึงทำให้ผู้ที่ได้ฝึกหัดเป็นผู้มีสุขภาพสมบูรณ์ มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส มีบุคลิกภาพที่ดี และเป็นกิจกรรมที่สามารถเสริมสร้างผู้เรียนให้มีวินัยในตนเอง รู้จักในการแสดงออกร่วมกับผู้อื่น มีสมาธิ มีความพยายามอดทนในการฝึกซ้อม นอกจากนี้ยังส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จินตนาการ และทำให้รู้ถึงคุณค่าของศิลปะวัฒนธรรมของชาติอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ พาณี สีสวย (2527) กล่าวว่า การฟ้อนรำเป็นศิลปะสาขาหนึ่งใน นาฏศิลป์ โดยดัดแปลงมาจากธรรมชาติเช่นเดียวกับศิลปะสาขาอื่น ๆ การฟ้อนรำเป็นการเคลื่อนไหวด้วยท่าต่าง ๆ ตั้งแต่ศีรษะลงมาถึงเท้า

การจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยจะเน้นทักษะการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญ โดยมีครูเป็นถ่ายทอดท่ารำ การสอนแบบนี้ จะเหมือนรูปแบบการสอนแบบโบราณ คือใช้ตัวครูเป็นสื่อ ครูเป็นผู้ถ่ายทอดท่ารำด้วยตัวเอง ในการเรียนการสอนรายวิชานาฏศิลป์นั้น จะพบปัญหา คือ นักเรียนจะไม่ค่อยให้ความสำคัญกับวิชานี้มากนัก ซึ่งจะไม่ถนัดในด้านทักษะการปฏิบัติ จะทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหรือต่อต้าน เนื่องจากการสอนด้วยวิธีเดิม ๆ คือ ครูเป็นแม่แบบ โดยให้นักเรียนสังเกต จดจำและเลียนแบบท่าทางของครูให้ถูกต้อง ซึ่งยังขาดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน ดังนั้น การเรียนรู้ในวิชานาฏศิลป์ ครูจะต้องมีวิธีการสอนที่น่าสนใจ ซึ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในด้านการศึกษามาก ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน สอนวิชานาฏศิลป์ มีการนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ โดยเฉพาะสื่อวีดิทัศน์ เนื่องจาก เป็นสื่อที่มีทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง เหมาะกับการเรียนการสอนด้านทักษะปฏิบัติ เพราะผู้เรียนสามารถดูจากสื่อและปฏิบัติตามได้ อีกทั้งยังสามารถดึงดูดความสนใจแก่ผู้เรียนได้ มีผลการศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้สรุปในประเด็นที่ตรงกันว่า สื่อวีดิทัศน์ช่วยให้ผู้เรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น

กิตานันท์ มะลิทอง (2548) กล่าวว่า วีดิทัศน์นับว่าเป็นสื่อภาพเคลื่อนไหวและเสียงที่มาแทนฟิล์มภาพยนตร์เพื่อใช้ในการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องจากขั้นตอนการใช้งานง่ายกว่า ต้นทุนต่ำกว่าทั้งในด้านการผลิตและการทำสำเนาจำนวนมาก และไม่ชำรุดง่ายเหมือนฟิล์มภาพยนตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้วีดิทัศน์ร่วมกับโทรทัศน์เพื่อการสอนและการศึกษา เนื่องจาก สามารถบันทึกการสอนของครูผู้สอนในห้องเรียน บันทึกการสอนแบบจุลภาคเพื่อให้ผู้เรียนบันทึกภาพการทดลองสอนของตนไว้ชมเพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องหรือบันทึกรายการจากโทรทัศน์แบบแพร่สัญญาณ เมื่อบันทึกลงแถบวีดิทัศน์แล้วยังสามารถนำมาแปลงสัญญาณเพื่อบันทึกลงแผ่นวีซีดีเพื่อใช้กับคอมพิวเตอร์และเครื่องเล่นวีซีดีได้ ข้อดีของการใช้วีดิทัศน์ในการเรียนการสอน คือ สามารถเลือกดูภาพตามต้องการได้โดยการบังคับแถบเทปให้เลื่อนหน้า ถอยหลัง ดูภาพซ้ำหรือหยุด

เฉพาะภาพก็ได้ แต่ภาพที่หยุดดูจะไม่คมชัดเท่าที่ควร เครื่องเล่นวีดิทัศน์บางเครื่องยังสามารถปรับภาพให้ขยายใหญ่เพื่อดูได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่สนับสนุนแนวคิดเกี่ยวกับการนำสื่อวีดิทัศน์มาใช้ในการสอน ได้แก่ ดวงดาว สุมณศิริ (2551) ได้ทำการทดลองโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ในการจัดการเรียนการสอน เรื่องราวมาตรฐาน ผลการทดลอง พบว่าการสร้างและใช้ สื่อวีดิทัศน์ วิชาอนุบาล เรื่องราวมาตรฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนบ้านป่าเส้า อำเภอต๋อยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ในวิชาอนุบาล เรื่องราวมาตรฐานมากยิ่งขึ้น และเกิดทักษะในการปฏิบัติเพิ่มขึ้น และภายหลังที่นักเรียนได้ศึกษาโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ วิชาอนุบาล เรื่องราวมาตรฐานแล้ว นักเรียนมีสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้ผลจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน นักเรียนมีความสนใจ มีระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น นักเรียนทุกคนได้ปฏิบัติตามขั้นตอนในศึกษา จากสื่อวีดิทัศน์ สามารถเรียนรู้เนื้อหาด้วยตนเองได้ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัลลิกา วัฒนวันยู (2549) ได้สร้างบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่องภาษาท่า กลุ่มสาระอนุบาล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์เรื่องภาษาท่ามีค่าเท่ากับ 80.56/86.85 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 และคะแนนหลังเรียนด้วยบทเรียน วีดิทัศน์เรื่องภาษาท่า ของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ มีระดับ 0.05 และ พบว่าความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน วีดิทัศน์เรื่องภาษาท่า อยู่ในระดับพอใจมาก นอกจากนั้นการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากปฏิบัติได้แล้ว ยังต้องเกิดความคงทนที่ยั่งยืน กิลฟอร์ด (Guilford, 1956) กล่าวว่า ความจำเป็นความสามารถที่จะเก็บหน่วยความรู้ไว้ และสามารถระลึกได้หรือนำหน่วยความรู้นั้นออกมาใช้ได้ ในลักษณะเดียวกันกับที่เก็บเข้าไว้ ความสามารถด้านความจำ เป็นความสามารถที่จำเป็นในกิจกรรมทางสมองทุกแขนง และแมคคอนเนล และฟิลิปซาลค์ (McConnell, Philipchalk, 1992) ได้กล่าวว่า ความจำ เป็นความสามารถในการบันทึกประสบการณ์ในอดีตและสามารถที่จะระลึกถึงการรับรู้ อารมณ์ ความคิด และการกระทำในอดีตได้ สอดคล้องกับ แอตคินสัน และชิฟฟริน (Atkinson and Shiffrin) ในปี ค.ศ. 1968 กล่าวถึงความจำระยะสั้นหรือความจำทันทีทันใดและความจำระยะยาวว่า ความจำระยะสั้นเป็นความจำชั่วคราว สิ่งใดก็ตามถ้าอยู่ในความจำระยะสั้นจะต้องได้รับการทบทวนอยู่ตลอดเวลา มิฉะนั้น ความจำสิ่งนั้นจะสลายตัวไปอย่างรวดเร็ว

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการเรียนการรู้ และความคงทน เรื่องภาษาท่า วิชาอนุบาล โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนการเคหะท่าทราย เขตหลักสี่ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อการเรียนวิชาอนุบาลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติทำรำ เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความคงทนหลังการเรียนรู้เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีทักษะปฏิบัติทำรำ เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ หลัง การเรียนรู้ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์สูงกว่าการเรียนรู้จากผู้สอนจริง
2. ความคงทนในการเรียนรู้ เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ หลังการเรียนรู้ ผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ นักเรียนที่เรียนรู้โดยสื่อวีดิทัศน์มีผลการทดสอบทักษะการปฏิบัติทำรำภาษาท่ามากกว่า นักเรียนที่เรียนรู้จากผู้สอนจริง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การเรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ หมายถึง การจัดการเรียนรู้เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สื่อวีดิทัศน์แทนการสอนของครู ซึ่งประกอบด้วย ภาพนิ่ง เคลื่อนไหว และเสียง ทำให้นักเรียน สามารถเรียนรู้และเข้าใจทำทางต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และออกสื่อวีดิทัศน์ออกแบบตามแนวคิดของโรเบิร์ต กาเย่ (Robert Gagne) การใช้รูปแบบการ สอนของแสรว์โรว์ มี 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนเลียนแบบ 2) ขั้นตอนลงมือกระทำตามคำสั่ง 3) ขั้นตอนการกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ 4) ขั้นตอนการแสดงผล 5) ขั้นตอนการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ

การเรียนรู้โดยผู้สอนจริง หมายถึง การจัดการเรียนรู้เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ โดย ผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และเป็นผู้ฝึกทักษะปฏิบัติทำรำให้กับผู้เรียน โดยใช้รูปแบบการสอน ของแสรว์โรว์ มี 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนเลียนแบบ 2) ขั้นตอนลงมือกระทำตามคำสั่ง 3) ขั้นตอน การกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ 4) ขั้นตอนการแสดงผล 5) ขั้นตอนการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ

วิชา นาฏศิลป์ หมายถึง วิชาที่ว่าด้วยศิลปะการฟ้อนรำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นหลักและวิธีการปฏิบัติ นาฏศิลป์ เรื่องภาษาท่า

ความสามารถในการปฏิบัติทำรำ หมายถึง การปฏิบัติทำรำ ในเรื่องภาษาท่า ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยท่ารำทั้งหมด 5 ท่า คือ 1) ท่าตัวเรา 2) ท่าตัวท่าน 3) ท่ารัก 4) ท่ายิ้ม และ 5) ท่าปฏิเสธ โดยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หมายถึงเมื่อนักเรียนทดสอบ ความสามารถในการปฏิบัติทำรำ เรื่องภาษาท่า มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ขึ้นไปจึงถือว่าผ่าน

ความคงทนในการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการจดจำทำซ้ำ เรื่องภาษาท่า ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้เรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง หลังจากทิ้งระยะเวลาไว้ 2 สัปดาห์ นักเรียนสามารถปฏิบัติท่าทั้ง 5 ท่า มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ขึ้นไปจึงถือว่าผ่าน

ความพึงพอใจในการเรียนรู้ หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกส่วนบุคคล ชอบหรือไม่ชอบ ที่มีต่อการเรียนการสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง อันเกิดจากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้กับประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนการเคหะท่าทราย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนการเคหะท่าทราย กรุงเทพมหานคร ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 4 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด 150 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 2 ห้อง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 30 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน จากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้วิธีจับฉลาก 2 ห้อง เพื่อเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยให้กลุ่มทดลองได้รับการสอนด้วยสื่อวีดิทัศน์และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนจากผู้สอนจริง

ตัวแปรต้น

1. การจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. การจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนจริง เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตัวแปรตาม

1. ทักษะการปฏิบัติท่า เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ โดยสื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนการเคหะท่าทราย
2. ความคงทนในการเรียนรู้ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ หลังการเรียนรู้ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนการเคหะท่าทราย
3. ความพึงพอใจในการเรียนรู้ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ หลังการเรียนรู้ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนการเคหะท่าทราย

ระยะเวลาในการวิจัย

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนการเคหะท่าทราย แบ่งออกเป็น 2 แผน ดังนี้

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อวีดิทัศน์

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้สอนจริง

2. สื่อวีดิทัศน์ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งประกอบด้วยตัวหนังสือ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และสอดแทรกกิจกรรมไว้โดยใช้ สื่อวีดิทัศน์มีเนื้อหาอธิบายการปฏิบัติท่าภาษาท่า ทั้งหมด 5 ท่า ประกอบด้วย ท่าตัวเรา ท่าเธอ ท่ารัก ท่าปฏิเสธและทำยม

3. แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติภาษาท่าหลังการใช้สื่อวีดิทัศน์และผู้สอนจริง เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ท่าท่าทั้งหมด 5 ท่า ประกอบด้วย ท่าตัวเรา ท่าเธอ ท่ารัก ท่าปฏิเสธและทำยม มีเกณฑ์ที่ใช้ประเมินท่าละ 10 คะแนน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ความถูกต้องของท่าท่า ความสวยงามของท่าท่าและการแสดงอารมณ์ทางใบหน้า

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการเรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์และผู้สอนจริง

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยจัดเตรียมสื่อวีดิทัศน์และอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ในการสอน เช่น คอมพิวเตอร์ โปรเจ็คเตอร์และลำโพง เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ จำนวน 5 คาบ

2. ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มควบคุม คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้สอนจริง จำนวน 5 คาบ

3. ผู้วิจัยทิ้งระยะเวลาไว้ประมาณ 2 สัปดาห์ แล้วทำการทดสอบความสามารถในการปฏิบัติภาษาท่าครั้งที่ 2 โดยใช้แนวการปฏิบัติเหมือนการทดสอบครั้งที่ 1

4. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลผลการทดสอบความสามารถในการปฏิบัติภาษาท่า ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และ t-test for Independent โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. แปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

3. ประมวลผลและอภิปรายผล โดยใช้ตารางและการพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลคะแนนความสามารถในการปฏิบัติท่ารำ เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 และ 4/4 ครั้งที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 เรียนรู้การปฏิบัติท่ารำ เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ จำนวน 30 คน คิดคะแนนเฉลี่ย 91.67 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 ที่เรียนรู้การปฏิบัติท่ารำ เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ โดยใช้ผู้สอนจริง จำนวน 30 คน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 90.66 จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของการใช้สื่อวีดิทัศน์และการใช้ผู้สอนจริงไม่แตกต่างกันมาก

เปรียบเทียบผลคะแนนความสามารถในการปฏิบัติท่ารำ เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 และ 4/4 ครั้งที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 เรียนรู้การปฏิบัติท่ารำ เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ จำนวน 30 คน คิดคะแนนเฉลี่ย 93.13 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 ที่เรียนรู้การปฏิบัติท่ารำ เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ โดยใช้ผู้สอนจริง จำนวน 30 คน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 89.06 จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของครั้งที่ 2 ต่ำกว่าครั้งที่ 1 และจากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พบว่านักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์มีความสามารถในการปฏิบัติท่ารำเรื่องภาษา สูงกว่านักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้ผู้สอนจริง ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติท่า เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครั้งที่ 1 คะแนนเฉลี่ยของการใช้สื่อวีดิทัศน์และการใช้ผู้สอนจริง ไม่แตกต่างกันมาก และครั้งที่ 2 คะแนนเฉลี่ยของการใช้สื่อวีดิทัศน์และการใช้ผู้สอนจริงแตกต่างกัน

2. ผลการเปรียบเทียบความคงทนในการปฏิบัติท่ารำ วิชา นาฏศิลป์ เรื่องภาษาท่า หลัง การเรียนรู้ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนที่ เรียนรู้ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์มีคะแนนเฉลี่ย ครั้งที่ 2 สูงกว่า ครั้งที่ 1 คือ 93.13 / 91.67 แต่ นักเรียนที่เรียนรู้ โดยผู้สอนจริง มีคะแนนเฉลี่ย ครั้งที่ 2 ต่ำกว่า ครั้งที่ 1 คือ 89.06/ 90.66

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ ภาพรวมของความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) และโดยใช้ผู้สอนจริง ภาพรวมของ ความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$)

อภิปรายผล

1. ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติท่ารำ เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 4 มีทักษะปฏิบัติทำรำ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ หลังการเรียนรู้ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์สูงกว่าการเรียนรู้จากผู้สอนจริงแต่ไม่แตกต่างกันมาก โดยพิจารณาจากการเปรียบเทียบผลคะแนนความสามารถในการปฏิบัติทำรำ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 และ 4/4 ครั้งที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 30 คน ที่เรียนรู้การปฏิบัติทำรำ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 91.67 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 30 คน ที่เรียนรู้การปฏิบัติทำรำ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ โดยใช้ผู้สอนจริง คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 90.66 เมื่อทดสอบความสามารถในการปฏิบัติทำรำครั้งที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/3 เรียนรู้การปฏิบัติทำรำ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ จำนวน 30 คน คิดคะแนนเฉลี่ย 93.13 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 ที่เรียนรู้การปฏิบัติทำรำ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ โดยใช้ผู้สอนจริง จำนวน 30 คน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 89.06 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของครั้งที่ 2 ต่ำกว่าครั้งที่ 1 สรุปผลของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติทำ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครั้งที่ 1 คะแนนเฉลี่ยของการใช้สื่อวีดิทัศน์และการใช้ผู้สอนจริงไม่แตกต่างกันมาก และครั้งที่ 2 เมื่อทดสอบความสามารถในการปฏิบัติทำรำเรื่องภาษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์มีความสามารถในการปฏิบัติทำรำเรื่องภาษา สูงกว่านักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้ผู้สอนจริง ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์สามารถพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติทำรำของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงดาว สมณศิริ (2550) ได้ทำวิจัยโดยการสร้างสื่อวีดิทัศน์ เรื่อง “รำวงมาตรฐาน” เพื่อใช้ทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง “รำวงมาตรฐาน” ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากที่นักเรียนได้ศึกษาโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ วิชานาฏศิลป์ เรื่องรำวงมาตรฐานแล้ว นักเรียนมีสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน และ วัลลิกา วัฒนวันยู (2548) ได้สร้างบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่องภาษาท่า กลุ่มสาระนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดดาวคะนอง ผลวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์เรื่องภาษาท่ามีค่าเท่ากับ 80.56/86.85 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 และคะแนนหลังเรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์เรื่องภาษาท่า ของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีระดับ 0.05

2. ผลการเปรียบเทียบความคงทนในการปฏิบัติทำรำ วิชานาฏศิลป์ เรื่องภาษาท่า หลังการเรียนรู้ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์มีคะแนนเฉลี่ย ครั้งที่ 2 สูงกว่า ครั้งที่ 1 คือ 93.13 / 91.67 แต่ นักเรียนที่เรียนรู้ โดยผู้สอนจริง มีคะแนนเฉลี่ย ครั้งที่ 2 ต่ำกว่า ครั้งที่ 1 คือ 89.06/ 90.66

ผลการเปรียบเทียบความคงทนหลังการเรียนรู้เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบ

ความสามารถในการปฏิบัติภาษาท่า ทั้งหมด 2 ครั้ง โดยระหว่างครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ได้ทิ้งระยะเวลาไว้ 2 สัปดาห์ แล้วจึงทดสอบครั้งที่ 2 พบว่า ความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง ภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ หลังการเรียนรู้ ผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์มีคะแนนความสามารถการปฏิบัติท่าภาษาท่าสูงกว่านักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้ผู้สอนจริง ซึ่งสอดคล้องกับ โรเบิร์ต กาเย่ (Robert Gagne) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ จะทำให้สามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การเร่งเร้าความสนใจ การทดสอบความรู้ และบันดูรา (Bandura, 1963) กล่าวว่า ผู้เรียนมีการเข้ารหัสได้อย่างถูกต้อง มีภาพแสดงให้เห็นก็จะเกิดความทรงจำระยะยาว ฟินเชอร์ (Fincher, 1995) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ใช้การสอนด้วยสื่อวีดิทัศน์มีผลสัมฤทธิ์ทางพุทธิพิสัยและความคงทนในการเรียนรู้มากกว่า เพราะผู้เรียนสามารถกลับไปทบทวนจากสื่อวีดิทัศน์ด้วยตนเองได้ ดังที่ วสันต์ อดิศักดิ์ (2533) ได้กล่าวว่า วีดิทัศน์ มีจุดเด่นที่ให้คุณค่าทางการศึกษา การเรียนการสอน คือ เป็นการบันทึกภาพที่สามารถนำมาดูย้อนกลับได้ทันที ทำให้เหมาะสมสำหรับการใช้ข้อมูลย้อนกลับได้ แต่ในขณะเดียวกัน นักเรียนที่เรียนรู้โดยผู้สอนจริง หลังจากเรียนไปแล้ว อาจมีการทบทวนเนื้อหาด้วยตนเองได้เหมือนกัน แต่อาจจะไม่ชัดเจนและถูกต้องเหมือนกับการได้ดูซ้ำบ่อยๆ เพื่อให้เกิดความคงทน ตามทฤษฎีความสามารถในการจำสองกระบวนการ (Two – Process Theory of Memory) โดย แอตคินสัน และชิฟฟริน (Atkinson and Shiffrin, 1968) กล่าวว่า ความจำระยะสั้นเป็นความจำชั่วคราว สิ่งใดก็ตามถ้าอยู่ในความจำระยะสั้นจะต้องได้รับการทบทวนอยู่ตลอดเวลา มิฉะนั้นความจำสิ่งนั้นจะสลายตัวไปอย่างรวดเร็ว ในการทบทวนนั้นเราจะไม่สามารถทบทวนทุกสิ่ง ที่เข้ามาอยู่ในระบบความจำระยะสั้น ดังนั้นจำนวนที่เราจำได้ในความจำระยะสั้นจึงมีจำกัด การทบทวนป้องกันไม่ให้ความจำสลายตัวไปจากความจำระยะสั้น และถ้าสิ่งใดอยู่ในความจำระยะสั้นเป็นระยะเวลายังนาน สิ่งนั้นก็มิโอกาสฝังตัวในความจำระยะยาว ถ้าเราจำสิ่งใดได้ในความจำระยะเวลายังนาน สิ่งนั้นก็มิโอกาสฝังตัวในความจำระยะยาว ถ้าเราจำสิ่งใดไว้ในความจำระยะยาว สิ่งนั้นก็มิโอกาสฝังตัวในความจำระยะยาว

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ เรื่องภาษาท่า วิชา นาฏศิลป์ โดยใช้สื่อวีดิทัศน์กับผู้สอนจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ นักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 4/3 โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ ภาพรวมของความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) และโดยใช้ผู้สอนจริง ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4/4 ภาพรวมของความพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนจากการเรียนรู้ เรื่อง ภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์มีความพึงพอใจในการเรียนรู้มากกว่าผู้สอนจริง ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ คือ (1) การเรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์ทำให้นักเรียนเข้าใจการปฏิบัติท่า (2) นักเรียนสามารถเรียนรู้ท่าจากสื่อวีดิทัศน์ และ (3) นักเรียนสามารถเรียนรู้ท่าจากสื่อวีดิทัศน์ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ฐาปนี

ธรรมเมธา (2541) กล่าวถึงข้อดีของวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา คือ แสดงการเคลื่อนไหวประกอบเสียงที่ให้ภาพและความรู้สึกเหมือนจริง (4) นักเรียนสามารถทบทวนเนื้อหาที่เรียนได้ตลอดเวลา ในหัวข้อนี้จะเห็นความแตกต่างคะแนนความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์มีคะแนนมากกว่านักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้ผู้สอนจริงคือ $\bar{X} = 4.75 / 2.53$ เนื่องจาก สื่อวีดิทัศน์ เป็นการบันทึกภาพที่สามารถนำมาดูย้อนกลับได้ทันที ทำให้เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอน ดังที่ ไพโรจน์ ตรีธนากุล(2528) ได้กล่าวไว้ แต่การเรียนรู้โดยใช้ผู้สอนจริง หลังจากเรียนรู้ไปแล้ว อาจมีการทบทวนเนื้อหาด้วยตนเองได้ โดยการจินตนาการจากการสอนของครูซึ่งไม่ชัดเจนเหมือน การดูซ้ำ ๆ (5) เสียงบรรยายถูกต้อง ชัดเจน เนื่องจากสื่อวีดิทัศน์ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อโดยตรง และในการนำไปใช้ในห้องเรียนผู้สอนสามารถปรับความดังของเสียงตามความเหมาะสมได้ (6) เวลาที่ใช้ในสื่อวีดิทัศน์มีความเหมาะสมกับเวลาเรียน และ (7) การเรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์มีประโยชน์ สอดคล้องกับ ไพโรจน์ ตรีธนากุล(2528) กล่าวว่า สื่อวีดิทัศน์ช่วยจัดอุปสรรคด้านเวลาและระยะทางออกไป ไม่ว่าด้านระบบการออกอากาศระบบส่งตามสายเคเบิลหรือการบันทึกลงเทปโทรทัศน์ ทำให้ผู้รับในสถานที่ต่าง ๆ รับภาพและเสียงได้ง่ายขึ้น การใช้ วีดิทัศน์เพื่อการเรียนการสอนสามารถใช้ได้หลายวิธี เช่น ใช้เป็นชุดการสอนที่สมบูรณ์ เพราะมีทั้งภาพและเสียง ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ได้ทุกพิสัย ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วลลิกา วัฒนวันยู (2548) ได้สร้างบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่องภาษาท่า กลุ่มสาระนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดดาวคะนอง พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนวีดิทัศน์เรื่องภาษาท่า อยู่ในระดับพอใจมาก และรำไพ บุญเลิศ (2549) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง รำเตี้ยหนุ่มสาวชานา ด้วยสื่อวีดิทัศน์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบ้านท่าเปลือย พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง รำเตี้ยหนุ่มสาวชานา ด้วยสื่อวีดิทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ เรื่องภาษาท่า วิชานาฏศิลป์ โดยใช้ผู้สอนจริงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 30 คน พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจมากกว่าการเรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์ ใน 3 ประเด็นคือ (1) ผู้สอนแสดงท่าทำได้อย่างชัดเจน เพราะผู้สอนจริงสามารถแสดงท่าไปอย่างช้า ๆ และสามารถใกล้ชิดนักเรียนทำให้เห็นขั้นตอนการปฏิบัติท่าทำได้ชัดเจน (2) ผู้สอนจริงน่าสนใจ ชวนติดตาม เนื่องจาก ผู้สอนจริงสามารถแสดงท่าไปพร้อม ๆ กับนักเรียนได้และอธิบายการขั้นตอนการปฏิบัติท่าในภาษาพูดที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ (3) เกมส์ที่น่าเสนอโดยผู้สอนจริงให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เนื่องจากผู้สอนจริงได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับนักเรียนเพื่อสร้างความสนุกสนาน และควบคุมการเล่นเกมส์ให้ดำเนินไปอย่างเป็นระเบียบ ซึ่งสอดคล้องกับ บุญสุพร เพ็งทา (2544) ได้กล่าวถึงการสอนแบบปกติว่า เป็นการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งประกอบด้วย ชี้นำเข้าสู่กิจกรรม เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพร้อม เกิดความสนใจ ชั้นกิจกรรม จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้รับความรู้หลายรูปแบบ เช่น สนทนา อภิปราย สาธิต ทดลอง ชั้นสรุป และ ชั้นประเมินผล และสอดคล้องกับ แฮร์โรว์ (Harrow, 1972) กล่าวว่า ทักษะทางการเคลื่อนไหวเป็นทักษะที่ปรับจากชั้นที่ง่าย ยากขึ้นและซับซ้อน การรับรู้ผ่านทางตา หู และการสัมผัส จะช่วยในการพัฒนาทักษะปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

ข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า

1. สื่อวีดิทัศน์สามารถพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติท่ารำ เรื่องภาษาท่า ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ดีกว่าการสอนโดยผู้สอนจริง เนื่องจากการเรียนการสอนที่นักเรียนไม่สามารถทบทวนท่ารำที่ถูกต้องได้เหมือนการดูสื่อวีดิทัศน์ อาจต้องใช้จินตนาการมาช่วยในการทบทวนท่ารำที่ผ่านมา จึงทำให้ท่าแต่ละท่าที่นักเรียนปฏิบัติไม่ถูกต้องตามองค์ประกอบของกระบวนการท่า

2. สื่อวีดิทัศน์สามารถพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติท่ารำ เรื่องภาษาท่า ของนักเรียนที่เป็นเด็กพิเศษ (มีความบกพร่องทางการเรียนรู้) ทั้งสองคนได้ จากผลการทดสอบความสามารถในการปฏิบัติท่ารำ ครั้งที่ 1 นักเรียนได้คะแนน 32 – 33 คะแนน ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ตามที่กำหนดไว้ เมื่อทดสอบครั้งที่ 2 นักเรียนได้คะแนน 36 – 37 คะแนน ซึ่งสามารถปฏิบัติท่ารำได้คะแนนสูงขึ้น แม้จะไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็ตาม

3. การสอนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ทำให้นักเรียนเกิดความคงทนในการเรียนรู้ มากกว่าการสอนโดยใช้ผู้สอนจริง หลังการเรียนรู้เรื่องภาษาท่า เมื่อทิ้งระยะเวลาไว้ 2 สัปดาห์ พบว่านักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์มีคะแนนผลการทดสอบความสามารถในการปฏิบัติท่ารำ มากกว่านักเรียนที่เรียนรู้โดยผู้สอนจริง เนื่องจากผู้เรียนสามารถกลับไปทบทวนจากสื่อวีดิทัศน์ด้วยตนเองได้

4. การสอนโดยใช้ผู้สอนจริง จะเห็นได้ว่า คะแนนเฉลี่ยจากการประเมินความพึงพอใจในการเรียนรู้ หัวข้อนักเรียนสามารถทบทวนการปฏิบัติท่ารำจากผู้สอนได้ตลอดเวลา อยู่ในเกณฑ์น้อย เพราะในสภาพความเป็นจริง นักเรียนไม่สามารถทบทวนการปฏิบัติท่ารำ จากผู้สอนได้ตลอดเวลา จึงเห็นได้ว่า นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้ผู้สอนจริง บางคนมีผลคะแนนความสามารถในการปฏิบัติท่ารำ เรื่องภาษาน้อย หรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แต่มีข้อดี คือ นักเรียนสามารถเรียนรู้การปฏิบัติท่ารำได้ชัดเจนจากผู้สอนจริง และมีความสนุกสนานกับการเรียน เพราะผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง ผู้สอนแสดงท่ารำได้อย่างชัดเจน และ ผู้สอนจริงนำสนใจชวนติดตาม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ผู้สอนต้องเตรียมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ต้องใช้ฉายวีดิทัศน์ในห้องเรียนให้พร้อมและสมบูรณ์
2. การเตรียมสื่อวีดิทัศน์ควรเตรียมล่วงหน้าประมาณ 1-2 วัน ควรตรวจสอบสื่อวีดิทัศน์ที่จะนำมาใช้ ว่ามีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีต้องรีบแก้ไขก่อนที่นำไปใช้
3. ผู้สร้างสื่อวีดิทัศน์จะต้องศึกษาเรื่องโปรแกรมที่จะใช้สำหรับการสร้าง และองค์ประกอบต่างๆที่ใช้ในสื่อวีดิทัศน์รวมทั้งอุปกรณ์ เช่น อุปกรณ์บันทึกภาพหรือวิดีโอและอุปกรณ์บันทึกเสียง
4. การนำสื่อวีดิทัศน์ไปใช้ในห้องเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมาก จะต้องใช้โทรทัศน์ขนาดใหญ่หรือโปรเจกเตอร์ เพื่อให้นักเรียนมองเห็นภาพและได้ยินเสียงอย่างชัดเจน
5. ควรเลือกภาพพื้นหลังที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่นำเสนอ ควรมีการเปลี่ยนฉากพื้นหลังภาพในสื่อวีดิทัศน์ให้มากขึ้น เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้เรียนและเพื่อลดความเบื่อหน่าย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบงานวิจัยกับสื่อชนิดอื่น ของกลุ่มสาระนาฏศิลป์ เช่น สื่อแอนิเมชัน สื่อการ์ตูน E-Book เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาการใช้วิชานาฏศิลป์กับเด็กพิเศษ (มีความบกพร่องทางการเรียนรู้) กรณีศึกษา

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). *เทคโนโลยีเพื่อและการสื่อสารเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์อรุณ การพิมพ์
- ฐานีย์ ธรรมเมธา. (2541). *สื่อการศึกษาเบื้องต้น*. นครปฐม : โครงการตำราและเอกสาร
ประกอบการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ดวงดาว สุมณศิริ. (2551). *การสร้างและใช้สื่อวีดิทัศน์ วิชานาฏศิลป์ เรื่องรำวงมาตรฐาน
สำหรับ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. เชียงใหม่ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
เชียงใหม่ เขต 1, เชียงใหม่
- บุญสุพร เพ็งทา. (2544). *ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์และการจัดประสบการณ์ตามปกติ.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร*
- พาณี สีสวย . (2527). *สุนทรียของนาฏศิลป์ไทย*. กรุงเทพฯ ห้างหุ้นส่วนจำกัดธนาคารพิมพ์
- ไพโรจน์ ตรีธนากุล. (2528). *ไมโครคอมพิวเตอร์ประยุกต์ทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ :
ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ
- จำไพ บุญเลิศ. (2549). *การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่องรำเตี้ยหนุ่มสาวชาวนาด้วยสื่อวีดิทัศน์*. วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- วัลลิกา วัฒนวินัย. (2549). *สร้างบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่องภาษาท่า กลุ่มสาระนาฏศิลป์ สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท ,มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อรรวรรณ บรรจงศิลป์. (2545). *การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาต่างประเทศ

- Atkinson R.C.& Shiffrin. R.M. Human memory. (1968). A Proposed System and Process.
In K.W. Spence (Eds.) & J.T. Sp.
- Bandura, A. (1963). The influence of response consequences to the model on the
acquisition and performance of imitative responses. Unpublished MS,
Stanford University.

- Fincher, Ada Louise. (1995). "Effect of Learning Style on Cognitive and Psychomotor Achievement and Retention When using Linear and Interactive Video"
Dissertation Abstracts International. 56(06) : 2172-A : December
- Gagne, R. M., Briggs, L. J., & Wager, W. W. (1992). Principles of instructional design.
Fort Worth: Harcourt Brace Jovanovich.
- Guilford, J.P. (1956). Fundamental Statistics in Psychology and Education. 3rd ed. New
York : McGraw – Hill.
- McConnell ,J.V & Philipchalk, R.P. (1992). Understanding human behavior.7th an. Florida
: Harcourt Brace Jovenovicin.